

2020 Uluslararası Rotary 2020 Konferansını Hawaii adalarının merkezi Honolulu'da

ALOHA ROTARY

Yazan: Diana Schoberg

den dalgalar tarafından adeta yutuluyor.

Bu bizim için ailenin Honolulu'ya ilk seyahati değil. Üç yıl önce de Bea ile

adaya gelmiş ve hayran kalmıştık. Bea bizim Oahu'ya gideceğimizi öğrenince o kadar sevindi ki onun da gelmesine hayır diyemedik.

Ancak seyahatimiz tabii ki farklı idi 6-10 Haziran tarihlerinde yapılacak

Oahu adasında ve Waikiki Plajında yaşam sabahın sekizinden itibaren hareketleniyor. İnsanlar plaj kıyısındaki otellerin gölgeliklerinde bir araya geliyor, bebekleriyle aileler suya girip çıkıyor, çiftler kahve içiyor, renkli sörf tahtaları ile sörfçüler sabahın erken saatlerindeki dalgaları yakalamak için sahile iniyorlar. Denizde yüzenler Waikiki Wall olarak bilinen dalgakıranın arkasında rahat yüzme turları yaparken, bazıları da köpüklü dalgalar arasında eğleniyor. Denizde kullanılacak şnorkel, kano, sörf kiralayan standlar yavaş yavaş açılıyor. Bütün bunlar arasında en çok duyulan ses ise dalganın sahile vurduğunda meydana geliyor.

Honolulu'da Rotaryen dostlarla bir yemek için ailemle Hawai'deyim. Altı yaşındaki kızım Bea, baldırına inen parlak pembe pantolonları sıvayıp dalgalar arasında koşuyor. Sıcak kumda ayak izleri biz arkasından ona yetişme-

Honolulu ve Waikiki Plajı; Hawaii adalarının en büyüğü olan Oahu'da bir turist cenneti. Heykel efsanevi sörfçü Duke Kahanamoku için yapılmış.

Çeşitli renkler içeren değişik boylarda sörfler, Hawaii kültürünün bir parçası; altta Ko'olau dağları dalgali yapısı ile Oahu adasının iki Ulusal Tabii simgesinden biri.

olan 2020 UR Konvansiyonu yerel Rotaryenlerle adayı keşfetmeye çalıştık. Onlardan Honolulu'nun çevresini, tarihini ve kültürünü anlatmalarını istedik. Tabii ki Hawaii'de plajlar çok güzel ama Hawaii'de kaçırılmaması gereken başka şeyler de var.

Honolulu'da St. Louis okulunda, Bradford Ikemanu Lum 5. sınıf talebelerinin karşısında, ipu peke adıyla bilinen davulu çalıyor. Çocuklar Mayıs ayındaki bir gösteri için Hawaice şarkı söyleyip dans ediyorlar. Şarkının sonunda Lum kısa ve keskin bir tempo ile davuluna vururken, çocuklar da çömelip adeta dalgaların kendilerini taşıdığı izlenimi veriyorlar.

Bilinenin aksine, meşhur hula dansı sadece kalçaların baştan çıkarıcı sallanması değil; hareket şarkının sözleriyle uyumu böyle sağlıyor. Performansları için teşekkür amacıyla, Kanoë Cazimero Hawainin ateş ve volkalar tanrıçası Pele için şarkı söyleyip dans ediyor. Kollarını dalgalandırırken deniz ve dağları andırıyor. Cazi-

mero Hawaii yerlisi ve kültürünün uzmanı. Beş yaşından beri hula yapıyor ve Honolulu Konvansiyonunun eğlence kısmının organizasyonundan sorumlu. Adanın tanınmış şarkıcısı, müzisyen abisi Robert Cazimero bu gösteride sahne alacak.

Okulda Hawaii kültürünün öğretilmesi, Lum ve Cazimero'nun çocukluk

günlerinde pek rastlanan bir şey değilmiş. Hawaii Krallığının yıkılmasından üç yıl sonra, 1896'da ABD ile birleşen adada okullarda Hawaice konuşmak yasaklanmış. Yerel halk asimile olmaya teşviik edilirken ve amerikanlaştırılırken, Hawaii kültürü de geri ve egzotik olarak sınıflandırılmış. Lum, bu nedenle Hawaii müzüğü ve hula'dan nefret

Hawai dilinde honu olarak adlandırılan yeşil kaplumbağalar aynı zamanda şans sembolü olarak kabul ediliyor. 2020 Konvansiyon logosunun sembolü de bu kaplumbağalardan esinlenmiş.

etmeye başladığını ve hatta Hawaii olduğu söylemekten de çekindiğini anlatıyor.

Lum, ancak Üniversiteye başladığında tek etnik dersin Hawaii ile ilgili olması neticesi kimliğinin önemini anlamış. 1970'li yıllarda, Lum ve Cazimero gibi insanlar sayesinde yerli müzik

lisan ve sanata ilgi artmış ve adeta bir rönesans yaşanmış. 1978 yılında eyaletin anayasasında yapılan değişiklik ile Hawaii eğitim programı zorunlu hale gelmiş ve eyaletin resmi dilleri arasında Hawaii'de de yerini almış.

Hula dersi sonrası, Lum ve Cazimero ile beraber Kraliçe Emma'nın Yaz-

lık Sarayına gidiyoruz. Bu küçük adada sanki herkes birbirini tanıyor gibi. Nitekim rehberlerimizden birinin de Lum ve Cazimero'nun da üyesi oldukları Honolulu Rotary Kulübü Gelecek Dönem Başkanı Pau Hana'nın oğlu olduğunu öğreniyoruz. 19 yüzyılın başlarında adaları birleştiren Büyük Kame-

*Kahanamoku'da Aloha'yı temsil eden bir duvar resmi;
Küp şeklinde sunulan 'Poke' denilen çiğ deniz mahsulü (altta solda); Aloha ruhunu yansıtan bir kokteyl. (altta sağda)*

hameha'ya ait olduğunu öğrendiğimiz sarı ve kırmızı tüylerden oluşan bir şapka dikkatimizi çekiyor. Hawai'de büyük memeli hayvan ya da kıymetli taşlar veya metaller bulunmuyor. Bu nedenle tüyler gösteriş için kullanılıyor. Hawaii'iler hiç bir zaman kuş öldürmezlermiş. Ağaç dallarına bal şurubu döküp bu dallara konan kuşların tüylerini yolarlarmış.

Lum, Hawai kültürünün anahtar değerlerinin Rotary'nin "**Kendinden Önce Hizmet**" sloganına uyduğunu

belirtiyor. "**Ohana**" - aile konsepti ister kan bağı, ister iş bağı ister komşuluk bağı olsun çok önemli. "**ha'aha'a**" - tevazu, alçak gönüllük de aynı önemi taşıyor. Tabi bir de selam, merhaba, Allah'a ismarladık anlamında kullanılan "**aloha**" var. Ama bu kelimenin anlamı çok daha derin ve Hawai kültürünün merkezinde yer alıyor ve sevimlilik, sıcaklık ve samimiyet gösteren karakter anlamını taşıyor ve bu nedenle de Hawai Kanununda yazılı olarak yer alıyor.

Nefis bir tabiat güzelliğine sahip olan Hawaii adalarında bir çok film ve TV programları yapılıyor. Rehberlerimiz Tony ve Joe Gedeon, Hawaii pop kültürü hakkındaki ansiklopedik bilgilerini bizlere aktarıyorlar. Magnum P.I., Hawaii Five-O ve tabi ki Burt Lancaster'ın meşhur From here to eternity filminin plaj sahnesinin çekildiği plaj bizi götürdükleri yerlerden bazıları.

Ada turumuz tropik bir ormanda keskin virajlarla dolu olan bir yıldan Tantalus dağına zirveye ulaşıyor.

Bir volkanik oluşum olan Diamond Head'e dik sayılabilecek yaklaşık birbuçuk kilometrelik bir patika ile çıkılıyor. Ama yukarıdan görünen manzara eşsiz.

Buradan 270derecelik bir açı içinde adayı görmek mümkün. Honolulu şehir merkezi, Diamond Head tepesi ve Punchbowl Krateri, Elvis Presley ve John Blackman'ın çevirdikleri **"Blue Hawaii"** filmdeki piknik yaptıkları alan tam burası. Karnımız acıktığı için şehir merkezine inip küçük küpler şeklinde kesilmiş deniz mahsullerini tadıyoruz.

Hawaililer bir barbeküye benzeyen partilerine **"luau"** diyorlar. Biz Kapolei'deki Kaolina Resortda sunulan luauya katıyoruz. Burada muz yaprakları ve sıcak taşların sardığı bir kuyuda pişirilmiş olan domuzu bize ikram ediyorlar. Yemekten sonra yediklerimizi yakmak için de teknelere binip kürek çekiyor ve güneşin batışını seyredeceğimiz bir yere gidip günün son demlerini izliyoruz.

Karaya döndüğümüzde çeşitli yerel yemekler bizi bekliyor. Hawaicede kalua toprak fırında pişmiş demek, bir çok yemek için bu yöntemi kullanıyorlar. Ev sahiplerimiz bizimle beraber ye-

meğe katılanlar arasında yaş günü, evlilik yıldönümü gibi bir kutlama yapan olup olmadığını soruyor. Pasifik adalarına özgü çeşitli dansları burada izleme fırsatımız oluyor. Adanın büyüleyici davul sesleri sonrasında, gecemiz ateş dansı gösterisi ile son buluyor.

Honolulu Sanat Müzesini Tina ve Christina Bui ile beraber geziyorum. Hawaii üniversitesinde biyoloji bölümünde okuyan bu ikizler ileride doktor olmak istiyorlar ve Manoa Rotaract Kulübü üyeleri. Lise yıllarında da aynı kulübün İnteraktörleri olarak faaliyette bulunmuşlar.

Bu iki genç müzenin kendilerinin favori mekanı olması nedeniyle bana göstermek istediler. Dolaşırken kendimi Hawaililer odasında buldum. Rehber ikizlerim eski ve yeni resimlerin yan yana sergilendiği portre galerisini beğendiklerini belirtiyorlar. Müzenin Akdeniz avlusunda çeşmeler ve duvarlarda gökmavisi seramikler, Çin avlusunda ise küçül bir gölet ziyaretçilerin dış mekanlarda da ilginç bir çevre ile

karşılaşmalarını sağlıyor.

Müzeden sonra Buis kardeşler Kaka'ako'da sokak sanatını görmemi teklif ediyorlar. Waikiki'den yaklaşık 3km uzakta olan ve eski bir sanayi bölgesi olan bu alan halen birahaneler, kafeler, restoranlar ve özellikler de duvarlara yapılmış olan resimler ile popüler bir mekan haline dönüşmüş. Neredeyse hiç bir duvar boş bırakılmamış. Realistik portreler yanı sıra karikatürler de dikkat çekiyor. Burada selfi çekmeyen yok gibi. Tabi biz de buna uyuyoruz.

Buralara gelip de Pearl Harbor Ulusal Anıtını gezmemek tabi ki olmaz. Kenarda durup USS Arizona abidesine bakarken bu mekanın anlamı ve orada olanların dehşetini insan düşünmeden edemiyor.

Burası tabi ki Oahu'nun en popüler noktası. Yılda yaklaşık 2 milyon turist ziyaret ediyor. Ama savaşın trajik günlerini düşününce insanın tüyleri diken diken oluyor.

Ama bir anlamda, bu nokta Pearl Harbor ve Hiroshima Rotary kulüp-

Honolulu Sanat Müzesinin bahçesinde bir kafe (üstte); Hawaii deyince akla ilk gelen şeylerden biri herhalde dalgalar ve sörfçüler olsa gerek.(Sağda)

lerinin 1982 yılında biraraya gelerek kardeş kulüp alışması imzaladıkları ve savaşın yaralarını barış bağlarına dönüştürdükleri bir yer. Her iki kulüpten Rotaryenler, savaş ile ilgili anıtları ziyaret edip ağaç dikiyorlar.

USS Arizona Anıtı, 7 Aralık 1941'de gerçekleşen ani atakta 7 dakika içinde batan bir gemi. Tadilat için şu an kapalı ve 2019 yılının sonuna doğru açılmış olacak.

Hawai'de olup da deniz kaplumbağalarından bahsetmemek mümkün değil, 2020 Ağırlama Komitesi Başkanı Del Green, dalgaların arasında güneş ışıklarının yansıdığı kaplumbağaları bize gösteriyor. Herkes denizde gördüğü bir canlıya işaret edip sevinç le ne olduğunu söylüyor. Arada sırada görülen yunuslar da insanı çocukluk günlerine götürüyor.

Oahu'nun kuzey sahilinde Laniakea Plajındayız. Burada beslenen yeşil deniz kaplumbağaları nedeniyle bir çok kişi kapmubağa plajı - turtle beach olarak da adlandırıyor burasını. Hawaii lisanında "honu" olarak bilinen kaplumbağalar, 1-1,2 metre uzunluğunda ve 90 ile 220 kg ağırlığında. Konvansiyonun logosu da bu kaplumbağalardan esinlenerek yapılmış.

Honolulu Downtown Rotary Kulübü üyesi Green ve kız arkadaşı Pau Hana Rotary Kulübü üyesi Diana Doan ile turumuzun yarısında. Sabah

bizi aldıklarında, burada gelenek olan bir şekilde yanaklarımızdan öptüler ve boynumuza çiçekten kolye astılar. Lei olarak adlandırılan çiçek kolyelerini havaalanları da dahil olmak üzere bir çok yerde bulmak mümkün. Kolyeler çiçek yaprakları, kabuklar ve çerezler ya da kağıt dolarlar ile yapılıyor. Konvansiyon esnasında Green dünyanın en büyük Rotaryenlerle beraber kağıt para ile yapmayı planladıklarını ve buradan elde edilecek olan gelirin de çocuk felcine son için kullanılacağını belirtiyor.

Honolulu'dan çıkarken, Green bize burada insanlasın doğu - batı kelimelelerini kullanmadıklarını söylüyor. Onun yerine coğrafi röper noktaları isimleri ile söyleniyor. Diamond Head doğu, Ewa Plajı ise batı anlamına geliyor. Bir de "mauka" ve "makai" var. bu kelimeler de dağa doğru ve denize doğru anlamında kullanılıyor.

Yol boyunca sularının renginin tarif edilmesi bile zor olan nefis plajları görüyoruz. Sualtı gezintisi için ideal plaj olarak bilinen Hanauma Bay bu yol üzerinde. Sandy Beach Park'taki Blue Hawaiian kokteyli de vücut sörfü yapmak için ideal bir konum olarak biliniyor. Mokupu Fenerine geldiğimizde dağlara doğru kısa bir patikayı kullanıyoruz.

Plajların arkasında Ko'olau dağlarının haşmetini hayranlıkla izlerken,

yamaçların yeşilliği ve kaya yüzeylerinin adeta uzun süre banyoda kalmış deriyi andıran buruşukluğu bizi etkiliyor. Jurassic Park filminin çekildiği yer burası. Bir yerli olmasına rağmen Green bile ara sıra durup "harika değil mi" diye manzaranın eşsizliğini adeta teyid ediyor.

Eve döndüğümüzde Bea'nın ana okulundaki öğretmeni kendisinden seyahati ile ilgili bir şeyler yazmasını istiyor. O okyanus ve plajlar yerine Del ve Diana ile beraber geçirdiğimizi günü anlatıyor. Altı yaşındaki bir çocuk bile, adada ne kadar tabiat harikası olursa olsun, Rotary Konvansiyonunun en iyi tarafının tanıştığımız insanlar olduğunu teyid ediyor.

Honolulu'da aloha'yı keşfedin

2020 Konvansiyonu için erken kayıt yaptırarak 200 \$ tasarruf edin. 15 Aralık tarihine kadar erken kayıt Rotaryenler için 450\$, Rota-raktörler için ise 120\$.

riconvention.org üzerinden kayıt olun.

Ağırlama komitesinin organize ettiği programla Hawaii kültürü ile tanışın. Daha fazla bilgi için **rotaryhonolulu2020.org**'a gidin.